

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра _____ **Політичної соціології** _____

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Перший проректор

“ _____ ” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ **СОЦІОЛОГІЯ НАУКИ** _____
(шифр і назва навчальної дисципліни)
напряму підготовки _____ **0402 «соціологія»** _____ (шифр і назва напряму підготовки)
для спеціальності _____ **6.030101 соціологія** _____
(шифр і назва спеціальності (тей))
спеціалізації **політична соціологія** _____
(назва спеціалізації)
факультету _____ **соціологічного** _____
(назва факультету)

Кредитно-модульна система
організації навчального процесу

Харків – 2010_____

СОЦІОЛОГІЯ НАУКИ. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів
(назва навчальної дисципліни)
за напрямом підготовки соціологія, спеціальністю соціологія. „13”
_жовтня, 2010 р.- __ с.

Розробники: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади).

Дублікаш Тетяна Миколаївна, канд. соціолог. наук, доцент кафедри політичної соціології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичної соціології

Протокол № 1 від. “30” серпня 2010 р.

Завідувач кафедрою політичної соціології

(підпис) (прізвище та ініціали)
“ _____ ” 20__ р

Схвалено методичною комісією

Протокол № ____ від. “ _____ ” 20__ р.

“ _____ ” 20__ р. Голова _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 1	Галузь знань соціологія (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки соціологія (шифр і назва)		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): соціологія	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		3-й	-й
Загальна кількість годин – 72 години		Семестр	
		5-й	-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 1	Освітньо-кваліфікаційний рівень:	18 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		36 год.	год.
		ІНДЗ: год.	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 2:1

для заочної форми навчання -

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: *ознайомлення студентів з найактуальнішими дискусіями щодо природи та сутності наукового знання, моделей росту знання, науки як соціального інституту та його відносин з іншими інститутами суспільства, особливостей наукових колективів тощо.*

Завдання:

- *ознайомлення студентів із динамікою наукових програм в історичному контексті;*
- *ознайомлення студентів з історією становлення соціології науки як самостійної дисципліни та основними дискусійними питаннями, які вона намагається розв'язати;*
- *ознайомлення студентів з емпіричними дослідженнями інституту науки та наукових колективів.*

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- історію розвитку науки як соціального інституту;
- головні наукові програми та логіку їхньої зміни;
- історію розвитку соціології науки як самостійної дисципліни;
- головні теоретичні школи соціології науки та проблематику їхніх досліджень;
- можливості емпіричних досліджень інституту науки та наукових колективів.

вміти:

- знаходити відповідь на дискусійні питання щодо тих чи інших аспектів науки як соціального інституту, моделей росту наукового знання тощо, спираючись на знання про історичну динаміку цього інституту та логіку змін наукових програм;
- вміти розробляти програму соціологічного дослідження інституту науки та наукових колективів;

- застосовувати отримані знання для аналізу актуальних проблем науки сьогодення.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Тема 1. Сучасна наука: нові горизонти, нові можливості, нові ризики

Тема 2. Наука як соціальний феномен: природа науки та особливості функцій.

Розвиток науки як особливого типу знань

Тема 3. Класична, некласична та постнекласична наука

Тема 4. Інституціоналізація науки, державне регулювання науки. Наука та ідеологія

МОДУЛЬ 2

Тема 5. Історія, теоретичні школи та дискусійні питання соціології науки

Тема 6. Особливості наукової діяльності, форми її організації. Наукова комунікація, системи відносин, норми та цінності наукової спільноти. Взаємодія індивідуальних та колективних детермінантів наукової діяльності

Тема 7. Емпіричні дослідження науки як соціального інституту

4. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Тема 1.	8	2	2			4						
Тема 2.	8	2	2			4						
Тема 3.	8	2	2			4						
Тема 4.	6	2				4						
Разом за модулем 1	30	8	6			16						
Модуль 2												
Тема 5.	20	6	6			8						
Тема 6.	14	2	4			8						

Тема 7.	8	2	2			4						
Разом за модулем 2	42	10	12			20						
Усього годин	72	18	18			36						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасні виклики науки	2
2	Становлення науки як соціального інституту. Наука Стародавнього Миру, Стародавньої Греції, Середньовіччя, Епохи Відродження, Нового Миру	2
3	Класична, некласична та постнекласична наука	2
4	Історія, теоретичні школи та дискусійні питання соціології науки	6
5	Особливості наукової діяльності, форми її організації. Наукова комунікація, системи відносин, норми та цінності наукової спільноти. Взаємодія індивідуальних та колективних детермінантів наукової діяльності	4
6	Емпіричні дослідження науки як соціального інституту	2

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Футурологи щодо ролі сучасної науки та техніки в інформаційному суспільстві	2
2	Наука Близького та Середнього Сходу в VII-XV вв. н.е.	2
3	Науки-лідери постнекласичного етапу розвитку науки	2
4	Участь вчених в політичних процесах	2
5	Порівняння розвитку науки у СРСР, Германії та США у міжвоєнний період 1918-1939 рр.	2
6	Наука на ринку символічного капіталу (П.Бурд'є)	2
7	Міжособисті відносини у первинному науковому колективі	2
8	Проблеми міжнародного наукового спілкування	2
9	Емпіричні дослідження ефективності наукових колективів та досягнення згоди в наукових спільнотах	2
	Разом	18

9. Індивідуальне навчально - дослідне завдання

10. Методи навчання

Лекції, семінари

11. Методи контролю

Залік

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

		Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Модуль 1				Модуль 2			Залік	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		100
5	5	10	5	20	10	5	40	

T1, T2 ... T9 – теми модулів

Для кожної теми модуля вказати форми контролю навчальних здобутків студентів та критерії оцінювання.

Для кожного модуля вказати мінімальну кількість балів, які повинен набрати студент для зарахування модуля.

Вказати умови допуску студента до підсумкового семестрового контролю.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
1-49	FX	незадовільно	не зараховано

13. Методичне забезпечення

Детальна програма з курсу

14. Рекомендована література

Базова

- Штер Н. Мир из знания // Социологический журнал. - 2002. - №2.- с.31-35.
- Малинкин А.Н. Социология знания и современное "общество знания"// Социологический журнал. - 2002. - №2.- с.36-57.
- Философия науки/ под ред.С.А.Лебедева: Учебное пособие для вузов. – М, 2004.
- Волков Г.Н. Социология науки.-М., 1968. - с.16-98.
- Бурдые П. Поле науки.- М., 2002.
- Гайденок П.П. Эволюция понятия науки.- М., 1987.-с.5-20.
- Келле В.Ж. Наука как компонент социальной системы.- Москва: Наука.-1988. - с.7-40.

- Билогуб В.Д. Социальные ориентации науки.-Киев, 1989.- с.5-16.
- Адлер Ф. Сфера социологии познания // Беккер Г., Босков А. Современная социологическая теория. М., 1961. С. 447–478.
- Малкей М. Наука и социология знания. М., 1983.
- Малкей М., Гилберт Дж. Открывая ящик Пандоры. Социологический анализ высказываний ученых. М., 1987.
- Лейман И.И. Наука как социальный институт. – Изд-во «Наука», 1971. – 178 с.
- Розен В.В. Концепции современного естествознания: Конспект лекций. – М.: Айрис – Пресс, 2004. – 240 с.
- Суханов А.Д., Голубева О.Н. Концепции современного естествознания. – М.: Дрофа, 2004
- Пыхтин В.Г., Пыхтина Т.Ф. Наука как социальный и гносеологический феномен. - Новосибирск, 1991. - с. 113-127.
- Современная западная социология науки: Критический анализ. - М.: Наука, 1988. - 253с.
- Вебер М. Наука как профессия и призвание. // Вебер М. Избранные произведения. М., 1990.
- Маннхейм К. Диагноз нашего времени. М., 1994.
- Маннхейм К. Очерки по социологии знания. М., 2000.
- Полани М. Личностное знание. М., 1985.
- Руткевич Е.А. Феноменологическая социология знания. М., 1993.
- Флек Л. Возникновение научного факта: введение в теорию стиля мышления и мыслительного коллектива. М, 1999.
- Шюц А. Формирование понятия и теории в общественных науках // Американская социологическая мысль: Тексты. М., 1994.
- Белкин П.Г., Емельянов Е.Н., Иванов М.,А. Социальная психология научного коллектива. - М.: "Наука", 1987. - 213 с.

- Ученый и научный коллектив: социальные аспекты деятельности / под ред. Иванова В.Н., Яхиела Н. - М., 1986. - с.7-100.
- Козлова Т.З. Возрастные группы в научном коллективе. - М., 1983. - с.9-34.

Допоміжна

- Уиггинс А. Уинн Ч. Пять нерешенных проблем науки. – М.:Фаир-Пресс, 2005. – 304 с.
- Пригожин И., Стенгерс И. Порядок из хаоса.- М., 2001.- с.6-59.
- Азимов А. Загадки микрокосмоса. От атома до галактики. – М, 2004.
- Современные фабрики мысли / Грановский В., Дацюк С., Ратувухерн Т. - Киев, 1999. - с.50-87.
- Патон Б.Е. Задачи интеграции науки, техники и производства //ЕСО.-1986.- №6.- С.26-37
- Томпсон М. Философия науки. – М., 2003.
- Головнев А. Конечная Вселенная. – К, 2003.
- Азимов А. Четвертое измерение. От Аристотеля до Эйнштейна. – М.: ЗАО Центрполиграф, 2006. – 284 с.
- Азимов А. Миры внутри миров. История открытия и покорения атомной энергии. – М., 2004.
- Кара-Мурза С. Идеология и мать ее наука. - М., 2002. - с.5-117.
- Gellner E. Myth, Ideology and Revolution // Protest and Discontent / eds. Crick B., Robson W.A. - London: Penguin, 1970. - P.204-220.
- Современная западная социология науки: Критический анализ. - М.: Наука, 1988. - 253с.
- Вебер М. Наука как профессия и призвание. // Вебер М. Избранные произведения. М., 1990.
- Маннхейм К. Диагноз нашего времени. М., 1994.

- Маннхейм К. Очерки по социологии знания. М., 2000.
- Полани М. Личностное знание. М., 1985.
- Руткевич Е.А. Феноменологическая социология знания. М., 1993.
- Флек Л. Возникновение научного факта: введение в теорию стиля мышления и мыслительного коллектива. М, 1999.
- Шюц А. Формирование понятия и теории в общественных науках // Американская социологическая мысль: Тексты. М., 1994.
- Merton R.K. The Sociology of Science. - Chicago and London: The University of Chicago Press, 1973.
- Kuhn T. The Structure of Scientific Revolutions. - Chicago: The University of Chicago Press, 1962.
- Barnes B.S. On the Reception of Scientific beliefs // Sociology of science / ed. Barnes S.B. - London: Penguin, 1972.- P.269-291.
- Remmling G. Road to Suspicion. A Study of modern mentality and the Sociology of knowledge. New York, 1967.

15. Інформаційні ресурси